

**PROGRAM
REALIZACJI
DORADZTWA ZAWODOWEGO
W SZKOLE PODSTAWOWEJ
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W MAŁOMICACH**

ROK SZKOLNY 2022/2023

Opracowała:

Renata Kajper

doradca zawodowy

Małomice, wrzesień 2022 r.

Spis treści

Wstęp	3
Podstawowe pojęcia	4
Zadania doradcy zawodowego:.....	7
Akty prawne regulujące działanie systemu doradztwa zawodowego w szkole:.....	7
Założenia programu.....	8
Cele:.....	9
Realizatorzy działań związanych z doradztwem zawodowym	10
Formy, metody i techniki pracy doradczej skierowane do uczniów	10
Efekty.....	11
Instytucje współpracujące ze szkołą w zakresie doradztwa zawodowego	12
Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego	12
Warunki i sposoby realizacji programu	16
Tematy do realizacji na godzinach wychowawczych wynikające z celów programu:.....	18
Ewaluacja.....	21
Załączniki	22
1. WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO	22
2. Harmonogram pracy.....	28
3. Tematyka doradztwa zawodowego realizowana na innych przedmiotach	30

Wstęp

„Poszukaj sytuacji, w której Twoja praca będzie dawała Ci tyle szczęścia co Twój wolny czas.”

Edward L. Bernays

„Skuteczne poradnictwo zawodowe przeciwdziała wykluczeniu społecznemu młodzieży, pomaga w dokonywaniu trafnych wyborów zawodowych oraz ścieżek edukacyjnych. Wzmacnia poczucie wartości młodych ludzi, co pozwala im trafniej określić swoje umiejętności, kompetencje i zainteresowania.”

/źródło: Anna Patrycja Czepiel – Analiza FOR 2013/

Współczesny rynek edukacji i pracy charakteryzuje się ciągłymi zmianami. Globalizacja gospodarki, postęp informatyczny, wzrastająca ilość informacji dotycząca zawodów i dróg kształcenia oraz bezrobocie, powodują trudności w przystosowaniu się do tych zmian. Młody człowiek musi być przygotowany do funkcjonowania w nowej rzeczywistości, gotowy do podnoszenia swoich kwalifikacji, ustawicznego doksztalcania się, zdobywania nowych umiejętności, przydatnych w podejmowaniu racjonalnych decyzji dotyczących wyboru zawodu.

Dlatego tak ważna jest umiejętność planowania kariery edukacyjno-zawodowej przez uczniów, umiejętność podejmowania trafnych decyzji i dokonywania wyborów. Planowanie nie jest jednak jednorazową decyzją, ale procesem występującym w okresie całego życia. Profesjonalne poradnictwo zawodowe, działania z zakresu orientacji zawodowej pomagają w kształtowaniu tej kariery. Skuteczne poradnictwo zawodowe wzmacnia poczucie wartości młodych ludzi, co pozwala im trafniej określać swoje umiejętności, kompetencje i zainteresowania.

Szkolny program doradztwa zawodowego obejmuje ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu prawidłowego przygotowania uczniów do

wyboru zawodu i dalszego kierunku kształcenia. Program określa tematykę działań, oddziały, których dotyczą działania, metody i formy ich realizacji, z uwzględnieniem udziału rodziców w tych działaniach, w szczególności przez organizację spotkań z rodzicami, terminy realizacji, osoby odpowiedzialne za realizację poszczególnych działań oraz podmioty, z którymi współpracuje szkoła przy realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego (poradnia psychologiczno-pedagogiczna, MCK, placówki doskonalenia nauczycieli, instytucje rynku pracy).

Szkolny program doradztwa umożliwi uczniowi zdobycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do poznania siebie, własnych predyspozycji zawodowych, rynku pracy i zasad nim rządzących, a także zaplanowanie własnej kariery edukacyjno-zawodowej.

Podstawowe pojęcia

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego obejmuje ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia. System powinien określać:

- role i zadania nauczycieli w ramach rocznego planu działań,
- czas i miejsce realizacji zadań,
- oczekiwane efekty,
- metody pracy.

(opr. A. Łukaszewicz)

Poradnictwo zawodowe

Długofalowe i wieloetapowe działania wychowawcze, towarzyszące jednostce w trakcie jej rozwoju zawodowego. Obejmuje ono udzielanie pomocy uczniom i dorosłym w planowaniu, tworzeniu i rozwoju kariery zawodowej, przynoszącej jednostce satysfakcję i zawodowy sukces.

(por.: *Ogólne zasady funkcjonowania poradnictwa zawodowego w systemie urzędów pracy*, (1996) Wyd. KUP, s. 4)

Orientacja zawodowa

Działania wychowawcze szkoły, rodziców, i innych osób, grup i instytucji - mające na celu przygotowanie młodzieży do planowania kariery zawodowej, których ważnym elementem jest podejmowanie kolejnych decyzji wyboru zawodu i szkoły.

(por.: K. Lelińska: *Założenia i kierunki rozwoju poradnictwa zawodowego w warunkach reformy edukacji*, (1999)

Problemy poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, Nr 2/11, s. 29)

Doradztwo zawodowe

Świadczenie pomocy w dokonywaniu kolejnych decyzji wyboru zawodu lub pracy w formie indywidualnej porady zawodowej, poprzez analizę pola problemowego jednostki i udzielenie jej informacji zawodowych, podawanie wskazówek, sugestii oraz instrukcji.

(por.: K. Lelińska: *Założenia i kierunki rozwoju poradnictwa zawodowego w warunkach reformy edukacji*, (1999)

Problemy poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego, Nr 2/1, s. 29)

Doradca zawodowy

Osoba udzielająca pomocy, w formie grupowych i indywidualnych porad zawodowych, młodzieży i osobom dorosłym w wyborze zawodu, kierunku kształcenia i szkolenia, uwzględniając ich możliwości psychofizyczne i sytuację życiową, a także potrzeby rynku pracy oraz możliwości systemu edukacyjnego, współpracując z rodzicami i nauczycielami w procesie orientacji zawodowej uczniów oraz wykorzystując w tym celu wiedzę o zawodach, znajomość psychologicznych i pedagogicznych technik, diagnozę rynku pracy oraz techniczne środki przekazywania informacji zawodowej.

(por.: *Klasyfikacja Zawodów i Specjalności*, 1995, Wyd. MPiPS, Tom V, Zeszyt 2 cz. II, s. 497)

Informacja zawodowa

Zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania kolejnych decyzji zawodowych oraz związanych z zatrudnieniem. Zakres treści, metod i kanały przekazywanych informacji są dostosowane do etapu rozwoju zawodowego jednostki oraz rodzajów podejmowanych decyzji.

(por.: K. Lelińska: *Przygotowanie uczniów do wyboru zawodu metodą zajęć praktycznych*, (1985), WSiP, s. 35)

Informacja edukacyjna

Zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania decyzji związanych z dalszym kształceniem.

(opr. G. Sołtysińska)

Zawód

Wewnętrznie spójny system czynności wymagający określonych kwalifikacji, wykonywanych w uregulowany sposób i systematycznie, stanowiący podstawę utrzymania i zapewniający pozycję w społeczeństwie.

(por.: J. Szczepański: *Czynniki kształtujące zawód i strukturę zawodową. Socjologia zawodów*, (1965) KiW.)

Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego

Zajęcia grupowe organizowane dla uczniów klasy VII i VIII szkoły podstawowej, branżowej szkoły I stopnia, liceum ogólnokształcącego i technikum

(*Ustawa z dn. 14 grudnia 2016 r. Prawo Oświatowe, art. 109.1. pkt 7*),
których wymiar określa Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 18 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół
(Dz.U. z 2017 r., poz. 703).

Zadania doradcy zawodowego:

1. systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów i słuchaczy na działania związane z realizacją doradztwa zawodowego;
2. prowadzenie zajęć z zakresu doradztwa zawodowego;
3. opracowywanie we współpracy z innymi nauczycielami, w tym z wychowawcami opiekującymi się oddziałami, psychologiem lub pedagogiem, programu doradztwa zawodowego oraz koordynowanie jego realizacji;
4. wspieranie nauczycieli, w tym wychowawców opiekujących się oddziałami, psychologa i pedagoga w zakresie realizacji działań określonych w programie;
5. koordynowanie działalności informacyjno-doradczej realizowanej przez szkołę, w tym gromadzenie, aktualizowanie i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia;
6. realizowanie działań wynikających z programu.

Akty prawne regulujące działanie systemu doradztwa zawodowego w szkole:

1. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. 2018 poz. 1675)
2. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 poz. 59)
3. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 poz. 60)
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. z 2019 poz. 325)

Założenia programu

1. Wybór zawodu jest procesem rozwojowym i stanowi sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia.
2. Na wybór zawodu wpływają głównie wartości, czynniki intelektualne, emocjonalne i zdrowotne, rodzaj i poziom wykształcenia rodziny oraz wpływ środowiska.
3. Preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się w toku życia człowieka.
4. Prowadzona jest indywidualna i grupowa praca z uczniami, rodzicami i nauczycielami (radą pedagogiczną).
5. Działania zawodoznawcze są planowane i systematycznie realizowane wg harmonogramu pracy szkoły.

Program został opracowany jako wyjście naprzeciw potrzebom uczniów. Jest odpowiedzią na niepokoje młodzieży dotyczące własnej przyszłości, braku szans na realizację dążeń życiowych i umiejętności kształtowania swoich losów.

Program omawia zagadnienia związane z samopoznaniem (zainteresowania, uzdolnienia, umiejętności, temperament, obraz własnej osoby), etapy podejmowania decyzji zawodowych, informacje dotyczące poznania zawodów, wymogi współczesnego rynku pracy i charakterystykę systemu edukacji. Oferowane zajęcia pomogą zwiększyć szanse zawodowe młodzieży oraz zmobilizować ją do odpowiedzialności za własną drogę zawodową.

Realizacja programu powinna przebiegać z wykorzystaniem metod i form pracy aktywizujących ucznia.

Cele:

Cele główne

1. Odkrywanie i rozwijanie świadomości zawodowej uczniów, planowanie drogi edukacyjno-zawodowej na każdym etapie edukacji.
2. Zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami oraz pobudzanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień
3. Wspieranie uczniów w procesie przygotowania ich do świadomego i samodzielnego wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu, z uwzględnieniem ich zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji zawodowych oraz informacji na temat systemu edukacji i rynku pracy.

Cele szczegółowe

1. Uczniowie:
 - a. rozwijają umiejętności pracy zespołowej, przełamywania barier środowiskowych oraz kształtowania właściwych relacji społecznych;
 - b. wiedzą jak się uczyć i rozwijać swoje zainteresowania, pasje i talenty;
 - c. posiadają informacje o różnorodności zawodów, jakie może wykonywać człowiek;
 - d. znają ścieżki edukacyjne, oferty szkół i zasady rekrutacji;
 - e. znają znaczenie pracy w życiu człowieka.
2. Nauczyciele:
 - a. potrafią diagnozować potrzeby i zasoby uczniów;
 - b. rozwijają talenty, zainteresowania, zdolności i predyspozycje uczniów;
 - c. wspierają rodziców w procesie doradczym – udzielają informacji lub kierują do specjalistów;
 - d. włączają przedstawicieli instytucji i zakładów pracy w proces orientacji i doradztwa zawodowego w szkole.
3. Rodzice:
 - a. znają swoje dziecko;
 - b. są zaangażowani i przygotowani do pełnienia roli „doradców”;
 - c. znają czynniki ważne przy wyborze szkoły i zawodu;
 - d. znają ścieżki edukacyjne, oferty szkół i zasady rekrutacji;

- e. wiedzą gdzie szukać pomocy dla swoich dzieci w sytuacjach trudnych;
- f. angażują się w pracę doradczą szkoły – np. prezentują swoje zawody lub zakłady pracy.

Realizatorzy działań związanych z doradztwem zawodowym

W szkole podstawowej w realizację działań związanych z doradztwem zawodowym zaangażowani są wszyscy członkowie rady pedagogicznej: dyrektor, nauczyciele wychowawcy (w tym nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej), nauczyciele przedmiotów, wychowawcy świetlicy, bibliotekarz, nauczyciele specjaliści – doradca zawodowy, pedagog, psycholog.

Formy, metody i techniki pracy doradczej skierowane do uczniów

Formy pracy:

- 1) grupowa;
- 2) indywidualna.

Metody pracy w poradnictwie grupowym:

- 1) aktywizujące – burza mózgów, dyskusja;
- 2) podające;
- 3) poszukujące;
- 4) eksponujące.

Techniki:

- 1) plastyczne;
- 2) wzmacniające myślenie krytyczne oraz strategiczne (np. analiza SWOT);
- 3) kwestionariusze;
- 4) wywiady;

5) gry i zabawy.

Zasoby:

- 1) prezentacje multimedialne;
- 2) scenariusze zajęć przygotowane przez ORE, Mapa Karier;
- 3) ankiety i kwestionariusze;
- 4) filmy o zawodach.

Efekty

W zakresie wiedzy uczeń:

- 1) posługuje się pojęciami związanymi z tematyką rynku pracy, kwalifikacji zawodowych;
- 2) identyfikuje swoje możliwości psychofizyczne i predyspozycje zawodowe;
- 3) wyjaśnia zależności pomiędzy zainteresowaniami a wyborem zawodu;
- 4) wymienia umiejętności niezbędne do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych.

W zakresie umiejętności uczeń:

- 1) rozwija swoje zainteresowania;
- 2) wykorzystuje wiedzę teoretyczną z zakresu doradztwa zawodowego, aby trafnie określić swoje predyspozycje, zdolności, umiejętności;
- 3) samodzielnie lub z pomocą doradcy zawodowego planuje dalszą ścieżkę rozwoju edukacyjno-zawodowego.

W zakresie kompetencji społecznych uczeń:

- 1) skutecznie współpracuje z kolegami w zespole;
- 2) przyjmuje refleksyjną postawę wobec przekonań oraz sposobu postępowania innych ludzi;
- 3) rozwiązuje konflikty powstające podczas pracy zespołowej.

Instytucje współpracujące ze szkołą w zakresie doradztwa zawodowego

- 1) poradnia psychologiczno-pedagogiczna
- 2) OHP
- 3) MCK
- 4) pracodawcy
- 5) urząd pracy

Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego

1. DLA KLAS I – III

OBSZAR – POZNANIE SIEBIE – UCZEŃ:

- opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- podaje przykłady różnorodnych zainteresowań;
- podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i innych.

OBSZAR – ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY – UCZEŃ:

- odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
- opisuje role zdolności i zainteresowań w wykonaniu danego zawodu;
- posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

OBSZAR – RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE – UCZEŃ:

- uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

OBSZAR – PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH – UCZEŃ:

- opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- planuje swoje działania lub działania grupy, wskazuje na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

2. DLA KLAS IV – VI

OBSZAR – POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW – UCZEŃ:

- określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
- wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;
- podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

OBSZAR – ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY – UCZEŃ:

- wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
- podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;

- posługuje się przyboremami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

OBSZAR – RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁA ŻYCIE – UCZEŃ:

- wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
- samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

OBSZAR – PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH – UCZEŃ:

- opowiada o swoich planach edukacyjno – zawodowych;
- planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

3. DLA KLAS VII – VIII

OBSZAR – POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW – UCZEŃ:

- określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);
- dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno – zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
- rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno – zawodowych;

- rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;
- określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

OBSZAR – ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY – UCZEŃ:

- wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskania;
- porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;
- uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- analizuje znaczenie i możliwości doświadczenia pracy;
- wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;
- dokonuje autoprezentacji.

OBSZAR – RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE – UCZEŃ:

- analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
- analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznania własnych zasobów;
- charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;
- określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

OBSZAR – PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH – UCZEŃ:

- dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;
- określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;
- identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;
- planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

Warunki i sposoby realizacji programu

Klasy 1-3

Określone w programie cele przewidziane są do realizacji:

- a. podczas zajęć edukacji wczesnoszkolnej (w ramach realizacji podstawy programowej);
- b. podczas:
 - zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
 - wspomagania uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych;
- c. podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (np. Dzień Talentów, spotkania z pasjonatami i przedstawicielami różnych zawodów, wycieczki zawodoznawcze do przedsiębiorstw, instytucji publicznych).

Klasy 4-6

Określone w programie cele przewidziane są do realizacji:

- a. podczas
 - zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
 - wspomagania uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych;
- b. podczas innych działań doradczych realizowanych w szkole (np. projekty edukacyjne) lub poza nią (np. spotkania z przedstawicielami zawodów, udział w wycieczkach zawodoznawczych w zakładach pracy). Dzięki tym wizytom uczniowie mają możliwość bezpośredniego kontaktu z przedstawicielami zawodów/specjalności, przez co stają się otwarci i zorientowani na rynek pracy i pracodawców oraz mogą odnieść wymagania danego zawodu do swoich potrzeb i możliwości.

Klasy 7-8

Określone w programie cele przewidziane są do realizacji:

- a. podczas wynikających z ramowych planów nauczania grupowych zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, które są prowadzone przez doradcę zawodowego;
- b. podczas:
 - zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
 - wspomagania uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami; prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych zajęciach, a także w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego (lub innych specjalistów, wychowawców, nauczycieli);
- c. podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (np. minitargi edukacyjne, projekty edukacyjne, konkursy zawodoznawcze) lub poza nią (np. udział w

targach edukacyjnych, festiwal zawodów, udział w wizytach zawodoznawczych w zakładach pracy). Dzięki tym wizytom uczniowie mają możliwość bezpośredniego kontaktu z przedstawicielami zawodów/specjalności, a dzięki temu stają się otwarci i zorientowani na rynek pracy oraz pracodawców oraz mogą odnieść wymagania danego zawodu do swoich potrzeb i możliwości.

***Tematy do realizacji na godzinach wychowawczych
wynikające z celów programu:***

TEMATYKA DZIAŁAŃ		TERMIN REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIALNE
BLOK TEMATYCZNY	TEMAT ZAJĘĆ		
KLASA I			
<i>Poznanie siebie</i>	Co kto lubi - nasze zainteresowania	I semestr	wychowawca
<i>Świat zawodów i rynek pracy</i>	Wędrówka po mieście zawodów		
<i>Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie</i>	Kiedy będę większy ...	II semestr	
<i>Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych</i>	Skąd się biorą przedmioty?		
KLASA II			
<i>Poznanie siebie</i>	Jesteśmy mistrzami, czyli co potrafimy najlepiej (koncert talentów)	I semestr	
<i>Świat zawodów i rynek pracy</i>	Aksesoria zawodowe		

<i>Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie</i>	Lubię uczyć się ...		wychowawca
<i>Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych</i>	Jaś – kim będzie jako Jan?	II semestr	
KLASA III			
<i>Poznanie siebie</i>	Fryderyk Chopin. Jak rozwijają się zainteresowania	I semestr	
<i>Świat zawodów i rynek pracy</i>	Kto buduje dom?		
<i>Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie</i>	Po co się uczyć?		wychowawca
<i>Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych</i>	Jutro pojedziemy daleko.	II semestr	
KLASA IV			
<i>Poznanie siebie</i>	Ja – to znaczy kto?		
<i>Świat zawodów i rynek pracy</i>	Wymień trzy zawody – gra edukacyjna	I semestr	
<i>Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie</i>	Kolorowa podróż po świecie edukacji		wychowawca
<i>Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych</i>	Kim chcę zostać w przyszłości?	II semestr	
KLASA V			
<i>Poznanie siebie</i>	Moc jest ze mną – ja też jestem Supermanem	I semestr	

<i>Świat zawodów i rynek pracy</i>	Kalambury zawodowe		wychowawca
<i>Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie</i>	Przedmioty, które lubię – jako drogowskazy zawodowe	II semestr	
<i>Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych</i>	Jak się uczyć szybciej i efektywniej – mój indywidualny styl uczenia się		

KLASA VI

<i>Poznanie siebie</i>	Dzień Mistrza	I semestr	wychowawca
<i>Świat zawodów i rynek pracy</i>	Po co mi ta praca?		
<i>Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie</i>	Umiejętności – od przeszłości do przyszłości	II semestr	
<i>Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych</i>	Gotowi?! Trzy, dwa, jeden, SMART!		

KLASA VII

<i>Poznanie siebie</i>	Moje zasoby i ograniczenia, czyli szczęściu trzeba pomagać	I semestr	wychowawca
<i>Świat zawodów i rynek pracy</i>	Odkryj zawody przyszłości		
<i>Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie</i>	Jak długo uczymy się?	II semestr	
<i>Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych</i>	Kim chcę zostać w przyszłości?		

KLASA VIII

<i>Poznanie siebie</i>	Jakie wartości są dla mnie ważne?		
<i>Świat zawodów i rynek pracy</i>	Zawody wczoraj, dziś, jutro i pojutrze	I semestr	
<i>Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie</i>	Szkoła podstawowa i co dalej? Moja edukacyjna przygoda		wychowawca
<i>Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych</i>	Co dwie głowy, to nie jedna, czyli kto może mi pomóc w wyborze szkoły i zawodu?	II semestr	

Ewaluacja

Ocena i ewaluacja zajęć dokonana na podstawie:

- 1) analizy dokumentacji (dzienniki – tematy zajęć);
- 2) analizy wytworów uczniów;
- 3) obserwacji poziomu zaangażowania i motywacji zachowań uczniów;
- 4) rozmowy doradczej z uczniem;
- 5) losów absolwentów.

Załączniki

Załącznik nr 1

1. WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

Adresaci WSDZ i szczegółowe zadania szkoły wobec nich w zakresie doradztwa zawodowego:

Adresatami WSDZ są: uczniowie, ich rodzice i nauczyciele.

Zadania szczegółowe:

1. Uczniowie:

- 1) udzielanie porad i konsultacji indywidualnych;
- 2) prowadzenie zajęć grupowych związanych tematycznie z obszarami: poznawanie własnych zasobów; świat zawodów i rynek pracy; rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie; planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych;
- 3) pomaganie uczniom w przygotowywaniu teczek „portfolio”;
- 4) organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- 5) autodiagnoza preferencji i zainteresowań zawodowych w odniesieniu do specyfiki wybieranych zawodów;
- 6) konfrontowanie własnej samooceny z wymaganiami szkół i zawodów;
- 7) stwarzanie okazji do udziału w wydarzeniach takich jak np. targi edukacyjne;
- 8) umożliwianie udziału w spotkaniach informacyjnych z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych;
- 9) umożliwianie udziału w spotkaniach z absolwentami szkoły (prezentacje ścieżek rozwoju edukacyjno-zawodowego);
- 10) organizowanie spotkań z przedstawicielami różnych zawodów,
- 11) organizowanie wycieczek zawodoznawczych,

- 12) analiza potrzeb rynku pracy i możliwości zatrudnienia na lokalnym, krajowym i unijnym rynku pracy;
- 13) przygotowywanie się do procesów reorientacji, mobilności oraz radzenia sobie w sytuacjach trudnych: poszukiwanie pierwszej pracy, bezrobocie, ograniczenia zdrowotne itp.;
- 14) indywidualna praca z osobami niezdecydowanymi, posiadającymi przeciwwskazania zdrowotne w podejmowaniu decyzji edukacyjno-zawodowych oraz mającymi problemy osobiste;
- 15) grupowe zajęcia aktywizujące prawidłowy wybór zawodu i szkoły (np. warsztaty, treningi);
- 16) pomoc w wyborze odpowiedniej praktyki zawodowej w zakładach pracy;
- 17) wskazywanie możliwości uzyskania kwalifikacji zawodowych w systemie pozaoświatowym;
- 18) kształtowanie umiejętności świadomego i realistycznego wyboru zawodu i poszukiwania pracy.

2. Nauczyciele:

- 1) utworzenie i zapewnienie ciągłości działania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zgodnie ze statutem szkoły;
- 2) określenie priorytetów dotyczących orientacji i poradnictwa zawodowego w ramach programu wychowawczego szkoły na każdy rok nauki;
- 3) określenie priorytetów w zakresie tworzenia szkolnej bazy środków informacyjno-dydaktycznych z zakresu orientacji i poradnictwa zawodowego;
- 4) realizacja działań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej i roli przyszłego pracownika;
- 5) prowadzenie zróżnicowanych metod aktywnego poznawania zawodów, osobowości i kierunków kształcenia oraz rynku pracy;
- 6) zapoznavanie się z zawodami przyszłości na rynku krajowym i unijnym;
- 7) usytuowanie blisko ucznia profesjonalnej pomocy doradczej zgodnie ze standardami Unii Europejskiej;
- 8) włączanie placówek, instytucji i zakładów pracy w proces orientacji zawodowej m.in.: poradni psychologiczno-pedagogicznych, urzędów pracy

(UP), Ochotniczych Hufców Pracy (OHP), poradni medycyny pracy (PMP), Młodzieżowego Centrum Kariery.

3. Rodzice:

- 1) organizowanie spotkań informacyjno-doradczych z doradcą zawodowym w szkole;
- 2) inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji działających na rynku pracy;
- 3) organizowanie spotkań z przedstawicielami firm lokalnego rynku pracy,
- 4) zajęcia psychoedukacyjne służące wspomaganie rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych przez ich dzieci (np. warsztaty, mediacje, prelekcje);
- 5) włączanie rodziców, jako przedstawicieli różnych zawodów, do działań zawodoznawczych szkoły;
- 6) przedstawienie aktualnej i pełnej oferty edukacyjnej szkół ponadpodstawowych w rejonie;
- 7) indywidualna praca z rodzicami uczniów, którzy mają problemy: zdrowotne, emocjonalne, decyzyjne, intelektualne, rodzinne itp.;
- 8) informowanie o targach edukacyjnych;
- 9) gromadzenie, aktualizowanie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowych w regionie;
- 10) przedstawienie możliwości zatrudnienia na lokalnym, krajowym i unijnym rynku pracy.

WSDZ w ramach pracy z uczniami obejmuje:

1. udzielanie porad i konsultacji indywidualnych,
2. prowadzenie zajęć grupowych związanych tematycznie z obszarami: poznawanie własnych zasobów; świat zawodów i rynek pracy; rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie; planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych,
3. pomaganie uczniom w przygotowywaniu teczek „portfolio”,
4. organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji rynku pracy,

5. autodiagnozę preferencji i zainteresowań zawodowych w odniesieniu do specyfiki wybieranych zawodów,
6. konfrontowanie własnej samooceny z wymaganiami szkół i zawodów,
7. stwarzanie okazji do udziału w wydarzeniach takich jak np. targi edukacyjne,
8. organizowanie spotkań informacyjnych z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych,
9. umożliwianie udziału w spotkaniach z absolwentami szkoły (prezentacje ścieżek rozwoju edukacyjno-zawodowego)
10. organizowanie spotkań z przedstawicielami różnych zawodów,
11. organizowanie wycieczek zawodoznawczych,
12. analizę potrzeb rynku pracy i możliwości zatrudnienia na lokalnym, krajowym i unijnym rynku pracy,
13. przygotowywanie się do procesów reorientacji, mobilności oraz radzenia sobie w sytuacjach trudnych: poszukiwanie pierwszej pracy, bezrobocie, ograniczenia zdrowotne itp.,
14. indywidualną pracę z osobami niezdecydowanymi, posiadającymi przeciwwskazania zdrowotne w podejmowaniu decyzji edukacyjno-zawodowych oraz mającymi problemy osobiste,
15. grupowe zajęcia aktywizujące prawidłowy wybór zawodu i szkoły (np. warsztaty, treningi),
16. pomoc w wyborze odpowiedniej praktyki zawodowej w zakładach pracy,
17. wskazywanie możliwości uzyskania kwalifikacji zawodowych w systemie pozaoświatowym,
18. kształtowanie umiejętności świadomego i realistycznego wyboru zawodu i poszukiwania pracy.

WSDZ w ramach pracy z rodzicami obejmuje:

1. organizowanie spotkań informacyjno-doradczych z doradcą zawodowym w szkole,
2. inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji działających na rynku pracy,

3. organizowanie spotkań z przedstawicielami firm lokalnego rynku pracy,
4. zajęcia psychoedukacyjne służące wspomaganie rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych przez ich dzieci (np. warsztaty, mediacje, prelekcje),
5. włączanie rodziców, jako przedstawicieli różnych zawodów, do działań zawodoznawczych szkoły,
6. przedstawienie aktualnej i pełnej oferty edukacyjnej szkół ponadpodstawowych (oraz szkolnictwa wyższego w miarę potrzeb),
7. indywidualną pracę z rodzicami uczniów, którzy mają problemy: zdrowotne, emocjonalne, decyzyjne, intelektualne, rodzinne itp.,
8. informowanie o targach edukacyjnych,
9. gromadzenie, aktualizowanie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowych w regionie,
10. przedstawienie możliwości zatrudnienia na lokalnym (krajowym i unijnym) rynku pracy.

WSDZ w ramach pracy z nauczycielami (radą pedagogiczną) obejmuje:

1. utworzenie i zapewnienie ciągłości działania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zgodnie ze statutem szkoły,
2. określenie priorytetów dotyczących orientacji i poradnictwa zawodowego w ramach programu wychowawczego szkoły na każdy rok nauki,
3. określenie priorytetów w zakresie tworzenia szkolnej bazy środków informacyjno-dydaktycznych z zakresu orientacji i poradnictwa zawodowego,
4. realizację działań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej i roli przyszłego pracownika,
5. prowadzenie zróżnicowanych metod aktywnego poznawania zawodów, osobowości i kierunków kształcenia oraz rynku pracy,
6. zapoznawanie się z zawodami przyszłości na rynku krajowym i unijnym,

7. usytuowanie blisko ucznia profesjonalnej pomocy doradczej zgodnie ze standardami Unii Europejskiej,
8. włączanie placówek, instytucji i zakładów pracy w proces orientacji zawodowej m.in.: poradni psychologiczno-pedagogicznych, urzędów pracy (UP), Ochotniczych Hufców Pracy (OHP), poradni medycyny pracy (PMP)

Przewidywane efekty podejmowanych działań w ramach WSDZ:

9. Realizacja założonego programu działań z zakresu WSDZ umożliwi młodzieży osiągnięcie znaczących efektów edukacyjnych w prawidłowym wyborze zawodu i szkoły ponadpodstawowej. Następstwem realizacji tego programu jest również pomoc rodzinie w wypełnianiu przez nią podstawowych obowiązków społecznych, czyli w wychowywaniu i kształtowaniu określonych postaw i zachowań, w szczególności związanych z właściwym planowaniem Kariery Edukacyjno-Zawodowej ich dzieci.
10. Efektem końcowym realizacji programu jest przygotowanie absolwenta do ukształtowania orientacji zawodowej, umożliwiającej aktywne funkcjonowanie na krajowym i unijnym rynku pracy. Planowane metody i formy oceny założonych efektów programu Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego powinny być objęte monitoringiem działań w zakresie pracy z nauczycielami, uczniami i ich rodzicami.

2. Harmonogram pracy

l.p	Zadania	Realizator	Termin	Uwagi
1	Aktualizowanie „Szkolnej Tablicy Zawodoznawczej”	Sekcja zawodoznawcza we współpracy z psychologiem i pedagogiem	Cały rok szkolny	Kontakt z MCK, PPP, UP
2	Psychoedukacja rodziców (spotkania, warsztaty, prelekcje, porady, konsultacje)	Wychowawcy klas, pedagog/psycholog	W zależności od potrzeb - cały rok szkolny	Kontakt z PPP, MCK, Poradnia Medycyny Pracy
3	Przeprowadzanie lekcji wychowawczych	Wychowawcy klas	Zgodnie z planem wychowawczym	Propozycje tematów zajęć zawarte w modułach dla poszczególnych klas
4	Przeprowadzanie pogadarek przez pedagoga/psychologa	Pedagog/psycholog	Zgodnie z planem pracy pedagoga psychologa	-
5	Włączanie treści doradztwa zawodowego na lekcjach wos-u, techniki, informatyki	Nauczyciele wos, techniki, informatyki	Zgodnie z rozkładem materiału	-
6	Przygotowanie ewidencji uczniów z problemami zdrowotnymi w celu konsultacji indywidualnej z doradcą zawodowym	Pielęgniarka szkolna	Grudzień każdego roku	Kontakt z PPP lub MCK
7	Warsztaty z doradcą zawodowym z PPP dla uczniów klas VIII	Pedagog/doradca zawodowy	Luty-marzec	Kontakt z PPP w Szprotawie

8	Omówienie dokumentacji i kryteriów przyjęć uczniów do szkół ponadpodstawowych	Dyrektor szkoły, wychowawcy klas	Marzec-maj	Kontakt ze szkołami ponadpodstawowymi
9	Organizacja logowania internetowego do szkół ponadpodstawowych	Bibliotekarz wychowawca	Maj-czerwiec	Kontakt ze szkołami ponadpodstawowymi
10	Zorganizowanie wyjazdu do szkół ponadpodstawowych w ramach Dni Otwartych	Wychowawcy klas VIII	W zależności od możliwości szkół	Kontakt z dyrekcją szkół ponadpodstawowych
11	Udział uczniów klas VIII w TARGACH EDUKACYJNYCH	Pedagog/bibliotekarz	Wg ustalonego terminu targów	Kontakt z organizatorem targów
12	Badanie losów absolwentów (wybory szkół ponadpodstawowych)	Sekretarka	Czerwiec	Kontakt ze szkołami ponadpodstawowymi

3. Tematyka doradztwa zawodowego realizowana na innych przedmiotach

L.p.	Treści dotyczące poznawania siebie	Przedmiot	Uwagi o realizacji
1.	Człowiek i okresy jego życia – poznanie funkcjonowania człowieka w różnych fazach jego życia	Lekcje z wiedzy o społeczeństwie	Aktywizowanie uczniów do zbierania różnorodnych informacji i materiałów zawodoznawczych
2.	Komunikacja interpersonalna – poznanie sposobów na poprawne relacje interpersonalne		
3.	Człowiek i jego potrzeby – odkrycie najważniejszych potrzeb i ich wpływu na kierowanie swoim życiem		
4.	Rola i funkcje rodziny – rola rodziny w życiu zawodowym		
5.	Zasady sporządzania rysunku technicznego (zawody: ślusarz, murarz, projektant odzieży, itp.)	Lekcje techniki	Wdrażanie uczniów do wykonywania różnych czynności zawodowych
6.	Poznajemy działanie odbiornika radiowego (zawody: elektronik, elektromonter, elektryk)		
7.	Operacje technologiczne obróbki metalu (zawody: tokarz, mechanik pojazdów samochodowych, blacharz)		
8.	Edytory graficzne – tworzenie i drukowanie prac (rozpoznawanie zdolności, np. plastycznych oraz umiejętności planowania architektonicznego)	Lekcje informatyki	Poznanie i rozwijanie sfer osobowości z zastosowaniem różnorodnych technik
9.	Tworzenie witryn WWW (pobudzenie i rozwijanie wyobraźni twórczej)		

10.	Obliczenia w arkuszu kalkulacyjnym – usprawnianie spostrzegania, zdolności matematycznych		komputerowych
-----	--	--	---------------

L.p.	Treści dotyczące poznawania zawodów	Przedmiot	Uwagi o realizacji
1.	Prawa i obowiązki obywateli w demokratycznym państwie – znaczenie asertywności i kreatywności w życiu zawodowym	Lekcje z wiedzy o społeczeństwie	-
2.	Rola i zadania władzy państwowej (zapoznanie z zawodami w hierarchii urzędniczej)		
3.	Konstytucja Rzeczypospolitej – zagwarantowanie praw obywatelskich w życiu zawodowym, rola związków zawodowych		
4.	Domowa instalacja elektryczna	Lekcje techniki	Wdrażanie uczniów do wykonywania różnych czynności zawodowych
5.	Poznanie zasad silnika spalinowego i elektrycznego		
6.	Środki transportu		
7.	Nadawanie i odbieranie fal radiowych		
8.	Budowa domofonu, telefonu, telefonia komórkowa	Lekcje z informatyki	Motywowanie uczniów do aktywnego poszukiwania informacji
9.	Internetowe poszukiwania – psychozabawy w Internecie służące poznawanie swoich predyspozycji zawodowych		
10.	Tworzenie baz danych – rozwijanie zdolności organizacyjnych i tworzenia struktur informatycznych		

11.	Tworzenie konta pocztowego –poznanie przydatności konta przy poszukiwaniu pracy		o zawodach, korzystanie z techniki informacyjnej
12.	Internet jako źródło wiedzy zawodowej – wyszukiwanie informacji o szkołach ponadgimnazjalnych, zawodach, instytucjach wspierających		

L.p.	Treści dotyczące rynku pracy	Przedmiot	Uwagi o realizacji
1.	Działalność gospodarcza człowieka – odkrywanie i rozwijanie aktywnych postaw wobec nauki i przyszłej pracy zawodowej	Lekcje z wiedzy o społeczeństwie	Rozwijanie zdolności i umiejętności odnalezienia się na współczesnym rynku pracy
2.	Gospodarka rynkowa – uświadomienie konieczności stałej aktywności zawodowej, poznanie znaczenia umiejętności negocjacji rynkowych		
3.	Przedsiębiorstwo – przykłady ścieżek awansu zawodowego pracowników; poznanie wymogów rozpoczęcia działalności gospodarczej		
4.	Staramy się o pracę – poznanie zasad tworzenia listu motywacyjnego, CV, elementy rozmowy kwalifikacyjnej		